

آسیب مغزی تروماتیک (TBI (Traumatic Brain Injury)

آسیب تروماتیک مغزی به هر نوع آسیبی اطلاق می‌شود که به دلیل ضربه‌ای به سر، حرکت سر به شدت، ضربه در بدن یا هر نوع شوک مستقیم یا غیرمستقیم، قسمتی از مغز آسیب ببیند. این نوع از آسیب‌ها می‌تواند باعث تغییر در عملکرد مغزی شود و مشکلاتی از جمله مشکلات حافظه، توجه، تمرکز، شناخت، احساسات و کنترل حرکتی را ایجاد کند.

میزان شدت و نوع آسیب تروماتیک مغزی، می‌تواند متفاوت باشد و به سه گروه اصلی تقسیم می‌شود:

TBI سبک: در این نوع آسیب، افراد ممکن است درد سر و سرگیجه داشته باشند، اما به طور کلی مشکل خاصی ندارند.

TBI متوسط: در این نوع آسیب، افراد ممکن است بیهوشی، تاریکی چشم و ضعف نوروموتور داشته باشند و مشکلاتی مانند افت توجه، کاهش حافظه و تمرکز، و نقص حرکتی را تجربه کنند.

TBI شدید: در این نوع آسیب، شدت افت توجه، حافظه و تمرکز بسیار بیشتر است و ممکن است باعث افتادن به کما یا مشکلات دیگری شود که به طور جدی بر سلامتی فرد تأثیر می‌گذارد.

علل آسیب مغزی تروماتیک عبارتند از:

ضربه به سر - تصادفات اتومبیل - آسیب‌های ورزشی - سقوط یا تصادف - خشونت فیزیکی

علائم آسیب مغزی تروماتیک

بعضی از علائم آسیب‌های تروماتیک بلافاصله بعد از ضربه مغزی ظاهر می‌شود ولی بعضی دیگر بعد از 24 ساعت تا چند هفته بعد علائم خود را نشان می‌دهند.

علائم و نشانه‌های آسیب مغزی خفیف

علائم فیزیکی

از دست دادن هوشیاری برای چند ثانیه تا چند دقیقه - گیجی شدید و از دست دادن هوش - سردرد - تهوع یا استفراغ - خستگی یا خواب آلودگی - مشکل در تکلم - اختلال در خواب - خوابیدن بیش از حد - از دست دادن تعادل

علائم حسی

تاری دید شدید - زنگ زدن گوش - طعم بد دهان عدم حس بویایی - حساسیت به نور - حساسیت به صدا علائم روانشناختی - مشکل در حفظ کردن کلمات - عدم تمرکز - تغییر حالت یا نوسانات خلق و خوی - احساس افسردگی یا اضطراب

علائم آسیب مغزی متوسط تا شدید

علائم فیزیکی

*از دست دادن هوشیاری برای چند ساعت - سردردهای مداوم که هر لحظه بدتر می‌شود - استفراغ تکراری یا حالت تهوع - تشنج - انحنای یک یا هر دو چشم - بیرون آمدن مایعات از بینی و چشم و گوش و دهان - باز ماندن چشم‌ها - ضعف یا بی‌حسی در انگشتان دست و پا - از دست دادن تعادل

علائم روانشناختی ترومای شدید

*سردرگمی و گنگ بودن شدید - تحریک و پرخاشگری شدید - لکنت زبان - کما و سایر اختلالات هوشیاری

عوارض جانبی آسیب‌های مغزی تروماتیک

آسیب‌های شدید باعث افزایش عوارض مغزی می‌شود.

*کما - فلج دائمی - مرگ مغزی - مشکل در یادگیری - از دست دادن دائم مهارت‌ها مانند قدرت تکلم، حفظ و یادگیری - عدم توانایی در انجام کارهای شخصی - عدم شناخت افراد در چند دقیقه یا چند ثانیه - از دست دادن تکلم برای همیشه - عدم توانایی ارتباط با دیگران - مشکل در یادگیری - مشکل در نوشتن - افسردگی - اضطراب - خشم - نوسانات خلقی - تحریک‌پذیری

درمان آسیب مغزی تروماتیک

آسیب‌های مغزی خفیف معمولاً با استراحت و بی‌حرکتی درمان می‌شود. با این حال این فرد باید مدام تحت نظر پزشک باشد. معمولاً پس از مدت کوتاهی فرد می‌تواند به صورت عادی در اجتماع حضور پیدا کند

جراحی

*از بین بردن لخته خون (هماتوم) - اصلاح شکاف جمجمه - جلوگیری از خون‌ریزی مغزی - ایجاد شکاف در جمجمه برای تخلیه مایع مغز - از بین بردن تورم مغز با کاهش فشار مغزی

درمان توانبخشی

اکثر افرادی که دچار آسیب شدید مغزی شده‌اند نیاز به توانبخشی دارند. آن‌ها ممکن است نیاز به مهارت‌های پایه مانند راه رفتن و صحبت کردن داشته باشند. هدف این است که توانایی‌های خود را برای انجام فعالیت‌های روزانه بهبود بخشند.

شناسنامه ی بروشور آموزشی کد: pm-06-147-A	
عنوان	آسیب مغزی تروماتیک (TBI)
تهیه کننده	آذر محمدی کارشناس پرستاری
نایب کننده	کارگروه آموزش به بیمار
سال تهیه :	1404
بازبینی :	1408
منابع	Mayo Clinic. (2021). Traumatic Brain Injury. Retrieved from
	National Institute of Neurological Disorders and Stroke. (2021). Traumatic Brain Injury: Hope Through Research. Retrieved from
پزشک تایید کننده:	Traumatic Brain Injury Model Systems. (2021). Understanding TBI. Retrieved from
	دکتر سیدعلی هاشمی
ناظر کیفی:	دکتر سیدعباس رخشا

عوارض آسیب تروماتیک مغزی

عوارض متعددی بلا فاصله بعد از آسیب رخ می دهند. آسیب های شدید، ریسک عوارض شدید تر و جدی تر را افزایش می دهند.

تغییرات دائم در هوشیاری فرد، آگاهی و پاسخ به واکنش ها رخ خواهد داد.

وضعیت های مختلف هوشیاری عبارتند از:

کما: فردی که به کما می رود هوشیار نیست و از هر چه در اطرافش می گذرد آگاه نبوده به محرک ها پاسخ نمی دهد. این امر به علت آسیب گسترده به تمام قسمت های مغز است. بعد از چند روز تا چند هفته ممکن است فرد از کما خارج شده یا وارد فاز نباتی شود.

حالت نباتی: آسیب گسترده به مغز منجر به حالت نباتی خواهد شد.

با این که فرد از آنچه در اطرافش می گذرد آگاه نیست، اما ممکن است چشم هایش را باز کند، صدایی از خود در بیاورد، به محرک ها پاسخ دهد، یا حرکت کند.

وضعیت نیمه هوشیار: حالتی است که در آن هوشیاری به شدت تغییر می کند اما علائمی از آگاهی نسبت به محیط اطراف هم اندکی وجود دارد.

این وضعیت معمولاً وضعی گذرا از کما به حالت نباتی است. مرگ مغزی: وقتی هیچ فعالیتی در مغز وجود نداشته باشد، مرگ مغزی نامیده می شود. در فردی که مرگ مغزی تشخیص داده شده، جدا کردن دستگاه های تنفس منجر به ایستادن قلب می شود. مرگ مغزی برگشت ناپذیر است.

آیا می توانم از آسیب های مغزی پیشگیری کنم؟

اکثر آسیب هایی که باعث آسیب مغزی می شوند قابل پیشگیری هستند. در اینجا چند قانون برای کاهش خطر آسیب مغزی آورده شده اند:

*هرگز کودک را تکان ندهید. محافظ پنجره نصب کنید تا کودکان خردسال از پنجره های باز بیرون نیفتند. مواد جاذب ضربه را در زمین های بازی نصب کنید. هنگام ورزش یا دوچرخه سواری کلاه ایمنی بپوشید. هنگام انجام ورزش های تماسی از محافظ گردن استفاده کنید. در اتومبیل کمربند ایمنی ببندید و با احتیاط رانندگی کنید. در صورتی که می خواهید وسیله ای را از روی کمد بردارید از چهارپایه ای محکم استفاده کنید تا از افتادن شما جلوگیری شود. برای پله ها نرده نصب کنید. سعی کنید اسلحه نگه ندارید. اما اگر اسلحه دارید، گلوله های آن را خارج کنید و آن را روی ضامن بگذارید. از مواد مخدر غیرقانونی استفاده نکنید. الکل را فقط در حد اعتدال بنوشید و هرگز در هنگام رانندگی الکل ننوشید.

چه زمانی باید به دکتر مراجعه کرد؟

اگر به سر یا بدن شما یا کودک تان ضربه ای وارد شد که باعث نگرانی تان شده و تغییرات رفتاری مشاهده کردید، با پزشک مشورت کنید. اگر هر گونه آسیب مغزی تروماتیک مشاهده کردید با اورژانس تماس بگیرید. کلمات خفیف، معمولی و شدید برای توصیف تاثیر آسیب به مغز استفاده می شوند. آسیب جزئی به سر، باز هم آسیبی جدی به شمار می رود که نیازمند توجهی ویژه، سریع و تشخیص صحیح است.